

זֶה הַשַּׁעַר לַה' צַדִּיקִים יִבְּאוּ בוֹ

ליקוטי זוהר מוסר הלכה מ"חק לישראל" ו"יוסף לחק"

דבר יום ביומו

ליום השבת

קודם הלימוד יאמר: הנני רוצה ללמוד, כדי שיביאני התלמוד לידי מעשה, ולידי ידיעת התורה. והריני עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהו"ה ובשם אדנ"י מתיחדים יאהדונה"י על ידי הנעלם בדחילו ורחימו ביחודא שלים בשם כל ישראל.

זוהר

תרגום הזוהר

(יתרו דף פ"ח ע"ב)

בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא בְּסְעוּדַתָּא תִּנְיִינָא פְּתִיב אֶז
פְּתִיב בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּסְעוּדָה
תִּתְעַנֵּג עַל יִי. עַל יִי וְדָא, דְּהֵיא
שְׁנִיָּה נֶאֱמַר אֶז תִּתְעַנֵּג עַל יִי. עַל
הוּיָה וְדָא, (הוּיָה רומז על זְעִיר אֲנִפִּין,
שְׁעָתָא אֲתַגְלִיָּא עֲתִיקָא קִדְיָשָׁא, וְכִלְהוּ עֲלָמִין
וְעַל הוּיָה הַפְּנֵה עֲתִיק, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִזְעִיר), דְּהֵיא שְׁעָתָא אֲתַגְלִיָּא עֲתִיקָא קִדְיָשָׁא, וְכִלְהוּ

מוסר

(ענייני שבת מש"ס ומדרשים זוהר הקדוש והאר"י וספרי מוסר)

(א) זֶה לְשׁוֹן מֵהֶרֶם פֶּאֶפְרוּשׁ בְּסִפְר
אֶז צַדִּיקִים: יוֹם עָרַב שַׁבָּת
קִדְשׁ יָשׁוּב בְּתִשְׁבָּה לְתַקֵּן אֲשֶׁר פָּגַם
בְּכָל הַשְּׁשָׁה יָמִים, בְּכַדִּי שְׂיוּכַל לְקַבֵּל
אֶז שַׁבָּת מִשְׁ"ס וּמִדְרָשִׁים זֹהָר הַקְּדוּשׁ וְהָאֲר"י וְסִפְרֵי מוֹסֵר)

הלכה פסוקה

(הלכות שבת מלוקט משלחן ערוך ונושאי פליו, וגדולי אחרונים)

(א) זֶה לְשׁוֹן סֵפֶר יִרְאִים בְּעַל הַתּוֹס' ז"ל: לְקִדְשׁוֹ, וְשִׁמְרָהּ הוּא בְּלֵב, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב
צִוָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת אֲדָם
שְׁמִירַת שַׁבָּת עַל לִבּוֹ, שְׁנֶאֱמַר וְשִׁמְרָתָם
אֶת הַשַּׁבָּת, וְכִתִּיב שְׁמֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
וְשִׁמְרָהּ הוּא לְתַת מוֹרָא לְמִקְדָּשׁ, כִּד צִוָּה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת מוֹרָא לְשַׁבָּת כו',

זוהר

תרגום הזוהר

בְּחֲדוּתָא וּשְׁלִימוֹ, וְחֲדוּתָא דְעֵתִיקָא עֲבָדִינָן, עֲלִמִין בְּחֲדוּתָא וּשְׁלִימוֹ, שְׂבָאוּתָה
הַשְׁעָה נִתְגַּלָּה "עֵתִיקָא קִדִּישָׁא"
בְּהָאֵרָה יְתִירָה, וְכָל הָעוֹלָמוֹת

בְּשִׁמְחָה וּשְׁלָמוֹת, וְחֲדוּתָא דְעֵתִיקָא עֲבָדִינָן, וְסַעֲדָתָא דִּילֵיהּ חַיָּא וְדָאִי, וְשִׁמְחָת "עֵתִיקָא
קִדִּישָׁא" אֲנִי עוֹשִׂים, וְסַעֲדָה שְׁלֹו חַיָּא וְדָאִי.

מוסר

צְרִיף רַב פְּעָלִים וְהִכְנָה רַבָּה לַפְּנוֹת מַלְכוּ
כָּל עוֹבְדֵי דְחַל, וּבִיחוד הִרְהוּרִים וְתַאֲוֹת
וּמַחְשָׁבוֹת בְּלִתֵּי טוֹבוֹת, כְּדִי לְהַבִּיא עַל
עַצְמוֹ הַשְׂרָאָת קִדְשַׁת הַשַּׁבָּת, וְכִמּוֹ
שֶׁפְּתוּב בְּתַקוּנֵי זֶהר הַקְּדוֹשׁ, לְדְרוֹתֵיכֶם
לְתִרֵּי בְּתִי לְבָא. וּלְפָנוֹת כָּל עֲצִיבוֹ. וְדָבָר
זֶה מְלַאכָּה רַבָּה הוּא וְהָרִי זֶה בְּתַבְרִירוֹ
בְּחִשְׁיָא מַחְשָׁבוֹת זָרוֹת וּבְלִתֵּי טוֹבוֹת
הַבָּאוֹת מִצַּד הַקְּלִיפָה. וְהַדְּבָר יוֹתֵר יָדוּעַ
לִיּוֹדְעִים, כִּי רוּחָא דְחַל אִינוּ בְּקִדְשָׁה

כִּיּוֹמָא דְשַׁבְּתָא, דְּצִלָּא דְמַהִימְנוּתָא
אֲתַפְרֶשֶׁת, וְצְרִיף לְאַסְתַּחָא גְרַמִּיָּה
מִלְּבוּשָׁא דְחַל, וְהַדְּבָרִים עֵתִיקִים. הָרִי
בְּעִלִּיל שְׁקָדָם שַׁבַּת צְרִיף הִכְנָה רַבָּה
לְבַעֲרָא סְטָרָא אַחֲרָא מִקְמִי סְטָרָא
דְּקִדְשָׁה, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ, יַעֲוִין שָׁם:
(ג) וְתוֹסְפוֹת שַׁבַּת הוּא מִיָּרָאָה שְׂמָא
כְּבָר שַׁבַּת קִדְשׁ, וְזֶה נַעֲשֶׂה פֶתַח לְקַבֵּל
שַׁבַּת קִדְשׁ, כִּי יִרְאֶה הוּא שְׁעָר, וְכִפִּי
הִיָּרָאָה שֵׁישׁ לְאַדָּם בְּכִנִּיסַת שַׁבַּת קִדְשׁ,

הלכה פסוקה

וְלִבֵּן יִתְפַּלֵּל לֵה' יִתְפָּרֵךְ שִׁירָחַם עֲלָיו
וְיִדְרִיכֵהוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת, שְׁלֵא יִבְלֶה חַיִּי חַיִּיו.
וְאֵז ה' יִתְפָּרֵךְ בְּרַחֲמָיו וּבְרֹוב חֲסָדָיו יֵאִיר
עֵינָיו בְּאֹזר תוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, וְיִבִּין וְיִשְׁכִּיל
תוֹכֵן הַדְּבָר לַעֲשׂוֹתוֹ וּלְקַיָּמוֹ, כִּי ה' יִתְפָּרֵךְ
לֹא יִמְנַע הַטּוֹב מִתְּהוֹלָכִים בְּתַמִּים:
(ב) מִצְוָה עַל כָּל אָדָם שֶׁיִּרְחֹץ כָּל גּוּפוֹ
בְּעֶרֶב שַׁבַּת לְכַבּוֹד שַׁבַּת, וְאֶסוּר לְרַחֹץ עִם
אֲבִיו וְחַמִּיו וּבַעַל אִמּוֹ וּבַעַל אֲחֻתּוֹ, וְכֵן
הַתְּלִמִּיד לֹא יִרְחֹץ עִם רַבּוֹ בְּאֵין צְרִיף לוֹ
שֵׁישְׁמִשְׁנוֹ. וְאִם הוּא בְּמִרְחֹץ קִדְשׁ לְרַבּוֹ,
מִתֵּר לוֹ לִהְיוֹת שָׁם גַּם אַחֵר כֶּהָ, אֲבָל
כֶּהֱנִי"ל דְּאֶסוּר מִשׁוּם הִרְהוּר, אֶסוּר אֲפִלּוּ
הוּא כְּבָר בְּמִרְחֹץ. וּבְמָקוֹם שֶׁנִּהְיָ לְכַסּוֹת

וּמַהוּ מוֹרָא שַׁבַּת, שֶׁיִּחְשֹׁב אָדָם בְּלִבָּבוֹ
לְכַבֵּד אֶת הַשַּׁבַּת וּלְשַׁמֵּר אוֹתוֹ, וְלִהְיוֹת
חֹרֵד עַל הַדְּבָר, (וְהֵינּוּ שְׂהִיָּה זֶהוּר וְזָרִיו
שְׁלֵא יַחְלִל אֶת הַשַּׁבַּת חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי בְּקַל
יִכָּל חֵם וְשָׁלוֹם לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבַּת וְהוּא
בְּסָקִילָה אוֹ בְּכֶרֶת וְאִם בְּשׁוּגָג כו'), וְלֹא
מִן הַשַּׁבַּת אֲתֵּה יִרָא, אֲלֵא מִמִּי שֶׁהִזְהִיר
עַל הַשַּׁבַּת. וְכָתוּב בְּנו"א ו'ל: וְצְרִיף לְהַתְּפַלֵּל
לֵה' יִתְפָּרֵךְ שֵׁיבֵא עַל הָאֱמֶת, כִּי חַטָּאת
נְעוּרִים שֶׁל הָאָדָם מִסְּמִין עֵינָיו שְׁלֵא יִרְאֶה
הָאֱמֶת, וְאִף שֶׁיִּכּוֹל לְפַלְּל (בְּפִשְׁעֵמֶלְאָד)
וְלִהְיוֹת לְאַחֲרִים דִּינִים, אֲבָל הוּא בְּעַצְמוֹ
שׁוֹכֵחַ וְלֹא מְקַיֵּם בְּאֱמֶת. (וּבְפֶרֶט דִּינֵי
שַׁבַּת אֲשֶׁר הֵם בְּהִרְרִים הַתְּלִוִים בְּשַׁעֲרָה).

תרגום הזוהר

זוהר

בסעודתא תליתאה דשבתא כתיב
בסעודה שלישית של שבת נאמר
והאכלתיך נחלת יעקב אביך, דא היא סעודתא דזעיר
רומז לתפארת - זעיר אנפין, דא היא סעודתא דזעיר אנפין דהוי בשלימותא, זהו הסעודה

מוסר

נעשה מקום לשרות עליו אור קדשת
שבת וכו', חדושי הרי"ם פרשת תצוה:
(ד) ערב שבת קדש הוא כמו ערב יום
הכפורים, אור לשמים בשם רבנו אלימלך
בעל נעם אלימלך. וכתוב ספר הזכרונות
יום שבת קדש אשר הקדוש ברוך הוא
קדש עמו בני ישראל בו כו', על פן
ישמח ויגיל בו ויכין עצמו בקדשה
ובטהרה אחר שרחץ צואת עונות מערב
שבת והתודה עליהם, וכפי הכנתו

בקדשה לקבל שפע אלהי, פן תחול עליו,
פי רוח אלהים ושפעתו לא בא אלא
אחר השתדלות וזריזות יתרה. ושבת רמז
לעולם הבא, ובהכנסת שבת נכנס להאי
עלמא קדשת עולם העליון, ומכבדי שבת
טועמים ממנו, וכמו שכתוב בזהר
הקדוש, ואין אדם זוכה ליהנות מאור
עולם הבא אלא אחר שירחץ נפשו מן
טנופי עונותיו, כמו בדין עולם הבא,
שלא יזכה לעולם הבא רק אחר שיקבל

הלכה פסוקה

ערוהו בבית המרחץ, מתר. שלחן ערוך
ואחרונים: (ג) צריך שירחץ סמוך לערב
(ויזהר שלא יבא על ידי זה לידי חלול
שבת חס ושלום), וילבש מיד בגדי שבת,
וזהו כבוד שבת. ויזהר שיהיו לו מלבושים
מיוחדים מלבושי כבוד ללבש לכבוד שבת,
ואם אפשר לו יהיו לו גם פן מנעלים
מיוחדים לכבוד שבת. הפוסקים. ואפלו אבל
רחמנא לצלן, מתר לו ללבש מלבושי שבת
בשבת, משום דהוי דבר שבפריהסיא, שאין
לד עני מישראל שלא יהיו לו מלבושים
מיוחדים לשבת. אחרונים: (ד) אם אי אפשר
לו מפני איזה אונס לרחץ בערב שבת,
פתב באליה רפה שירחץ ביום ה', ועל כל

פנים בערב שבת סמוך לערב יחזור וירחץ
פניו וידי. אחרונים. וכתב בשלחן עצי
שטים דאם לא היה באפשר לו לרחץ
בחמין בערב שבת, אזי ירחץ בשבת פניו
ידי ורגליו בחמין שהוחמו בערב שבת
(ויזהר שלא ירחץ בהם רוב גופו), כמו
שמבואר בפוסקים: (ה) חייב כל אדם לקרות
לעצמו בכל שבע פרשת אותו שבע שנים
מקרא ואחד תרגום, ואין צריך דוקא לקרות
בנגון הטעמים (פרי מגדים באשל ס"ק ט),
ומכל מקום היראים נוהגין לקרות בנגון
הטעמים, ואסור להפסיק בדבור באמצע
קריאת הסדרה. ונכון לנהג שיקרא גם פרוש
רש"י. ומי שאינו מביין בפרוש רש"י, יש

זוהר

תרגום הזוהר

של זעיר אנפין שהוא בשלמות,
ובלחז שנתא יומין מההוא שלימו
מתפרקו, וכל הששה ימים מאותה
השלמות מתפרקים.

ובעי בר נש למחדי בסעודתיה,
וצריך האדם לשמח בסעודתו,
ולאשלמא אלין סעודתי, דאינון

סעודתי מהימנותא שלימתא דזרעא קדישא דישאל, ולהשלים אלו הסעודות שהם סעודות

אנפין דהוי בשלימותא, ובלחז שיתא יומין
מההוא שלימו מתפרקו.

ובעי בר נש למחדי בסעודתיה, ולאשלמא
אלין סעודתי, דאינון סעודתי מהימנותא
שלימתא דזרעא קדישא דישאל, די מהימנותא

מוסר

ה' לא ימנע הטוב מההולכים בתמים,
כמו שכתוב בספרים הקדושים מזה
בארץ: (ה) כתבו המקבלים ז"ל, שבת,
אותיות שניות בגימטריא כ"ו (פז: ש"ן
בי"ת ת"ו), כמנין השם הוי"ה ברוך
הוא, לומר לך כי הפוגם בשבת כאלו
פוגם בשם הוי"ה, ועין בתקוני זהר (סוף
דף ז) על הפסוק פן יחרסו אל ה' לראות.
ועין עוד שם בתקוני זהר (בדף יג)
בדברי אליהו דהוא פקורע לבוש המלך

דינו למרק עונותיו. ומתנאי קבלת שפע
אלקי הוא התבודדות לחשב בדרכי השם
וחסדיו (ואתנח סימנא "בד" קדש ילבש,
והבין), ולכן טוב מאד לאדם להתבודד
בערב שבת כמו שעה או שתיים. גם יעין
במפרשי התורה לסידורא דיומא, ומהם
יפיר נפלאות תמים דעים. ויכין עצמו
לכבוד שבת בכל מה דאפשר, וכפי
ידיעותיו בספרים הקדושים, כן יכין את
עצמו, ואז הבא לטהר מסייעין אותו, כי

הלכה פסוקה

ועל כל פנים חייב להשלימה אחר אכילה
עד מנחה. ובדיעבד עד יום ד' בשבת.
ובדיעבד יש לו תשלומין בעשרת ימי תשובה
או בשמחת תורה. הפוסקים. (י) יסדר
שלחנו בערב שבת ויצע המפות ויתקן כל
עניני הבית, כדי שיימצאנו ערוך ומסדר
בבוא מבית הכנסת. ויהיה שלחנו ערוך
כל יום השבת. שם: (ח) ירבה לכבוד שבת
בדגים ובשר ויין ומגדנות כפי יכולתו. ובכל
סעודה מהג' סעודות מצוה שיאכל דגים.
ואפלו מי שצריך לאחרים, אם יש לו מעט

לו לקרות בפרוש התורה בלשון המועתק
(לעברי מיימש) או בספר צאנה וראנה,
כדי שיבין ענין הפרשה. הפוסקים. כתב
השל"ה וא"ר: פשיקרא הסדרה ישים אל
לבו ועיניו להתבונן בה, הן במצוה מהמצוות,
הן במוסר או במדות היוצאות מהפוסקים,
כדי שידע לקיימם, ועוין שם: (ו) מצוה מן
המבחר שיקרא אותה בערב שבת אחר
חצות. של"ה; מגן אברהם; דרך החיים.
ויש אומרים שמצוה מן המבחר שישלים
אותה קדם שיאכל בשבת שחרית. רש"י.

זוהר

תרגום הזוהר

הַאֲמוּנָה הַשְּׁלֵמָה שֶׁל זֶרַע קֹדֶשׁ שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, דִּי מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה דָּא
דִּלְהוֹן הִיא, וְלֹא דַעֲמִין, שְׁהַאֲמוּנָה
הַעֲלִינָה זֶה שְׁלָהֶם הִיא, וְלֹא שֶׁל הָאֲמוּת, וּבִגְיִי כִּף וּמִשּׁוּם כִּף אָמַר בִּינִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
(שְׁאִין לְאֲמוּת חֵלֶק בָּהּ).

מוסר

מֵעַל הַמֶּלֶךְ, יַעֲוִין שָׁם, וְאֵזִי לוֹ לְאָדָם
שְׁגוֹרִם כִּף בְּמַעֲשָׂיו, וְעֲלִיו נֹאמַר הַפְּסוּק
בֶּן כֶּסֶל תּוֹגַת אִמּוֹ, כִּדְפָרֶשׁ בַּזֶּהר הַקְּדוֹשׁ
פָּרֶשֶׁת בְּרֹאשִׁית דָּף כג ע"ב יַעֲוִין שָׁם,
וְעִין בְּסֹפֶר תּוֹצְאוֹת חַיִּים שְׁהֶאֱרִיף בְּעִנִּין
זֶה: (ו') בְּכָל יוֹם הַשַּׁבָּת יִהְיֶה מַעֲנִינִי
קֹדֶשֶׁת שַׁבָּת וּגְדֵל מַעֲלָתָהּ, וְיִתְפַּלֵּל לַה'
יִתְבָּרַךְ שִׁיעֲזָרָהּ לְשֹׁמֵר הַשַּׁבָּת בְּכָל
פְּרֻטִּיהָ. וַיְדַמָּה בְּעִינָיו כְּאֵלּוֹ אִישׁ אֶחָד
עוֹמֵד סָמוּךְ לוֹ וּמַעֲזֹרֵר אוֹתוֹ בְּקוֹל רַעַשׁ
גָּדוֹל, וְלֹא יָרַף מִמֶּנּוּ הַשְּׁגָחָתוֹ שִׁיעֲזָרָהּ

הלכה פסוקה

מִשְׁלֹ, צָרִיךְ לְזוֹרֵז אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מָה שֶׁהוּא,
כְּדִי לִכְבֹּד אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אָמְרוּ עִשָּׂה
שַׁבָּתָךְ חוֹל כו' אֵלֶּא לָמִי שֶׁהַשְּׁעָה דְּחוּקָה
לוֹ בְּיוֹתֵר, אֲכַל בְּלֹא זֶה צָרִיךְ לְצַמֵּצֵם בְּשֹׁאֵר
יָמִים כְּדִי לִכְבֹּד הַשַּׁבָּת. וְלֹא יִפְחוֹת עַל כָּל
פְּנִים מִשְׁנֵי תִבְשִׁילִין, וְאַפְלוֹ תִבְשִׁיל שֶׁל
תִּרְדִּין וּכְפֹא דְהֶרְסָנָא, אִם עֲשָׂאוֹ לִכְבוֹד
שַׁבָּת, הֲרִי זֶה קָיִים מִצּוֹת עֲגֵג שַׁבָּת, וְזֶהוּ
כְבוֹד שַׁבָּת. וְלֹא דִי שְׁלֹא נִגְרַע מִעֲרָכּוֹ, רַק
אֲדָרְבָּה שְׁכָרוֹ כְּפּוֹל, לָפִי שְׁוֶה הַמַּעֲט עוֹמֵד
לוֹ בְּקוֹשִׁי וּבְצִעֵר יוֹתֵר מִהוֹצָאָה גְדוֹלָה
שְׁעוֹשָׂה הָעֲשִׂיר בְּרוּחַ. כְּלָלֵן שֶׁל דְּבָרִים,
כָּל הַמְרָבָה לִכְבֹּד הַשַּׁבָּת כְּפִי יִכְלָתוֹ הֵן

זוהר

תרגום הזוהר

תא חזי, בסעודתי אלין אשתמודעון
 ישראל דאינון בני מלכא, דאינון
 מהיכלא דמלכא, דאינון בני
 מהימנותא. בא וראה, בסעודת אלו
 נכרים ישראל שהם בני המלך, שהם
 מהיכל המלך, שהם בני האמונה.
 ומאן דפגים חד סעודתא מנייהו,
 אחזי פגימותא לעילא, ומי שפוגם

תא חזי, בסעודתי אלין אשתמודעון ישראל
 דאינון בני מלכא, דאינון מהיכלא דמלכא,
 דאינון בני מהימנותא. ומאן דפגים חד סעודתא
 מנייהו, אחזי פגימותא לעילא, ואחזי גרמיה
 דלאו מבני מלכא עלאה הוא, דלאו מבני
 היכלא דמלכא הוא, דלאו מזרעא קדישא

(שמספר) סעודה אחת מהם, מראה פגם (חסרון) למעלה, ואחזי גרמיה דלאו מבני מלכא
 עלאה הוא, דלאו מבני היכלא דמלכא הוא, דלאו מזרעא קדישא דישאל הוא, ומראה
 בעצמו שאינו מבני המלך, שאינו מבני היכל המלך, שאינו מזרע הקדוש של ישראל,

מוסר

כמו הלב באמצע הגוף, וכמו שהלב
 שולח מזון ומחיה לכל הגוף, כך השבת
 משפיע לימות החל. ולכן המענג את
 השבת שהוא דגמת הלב שבאדם, נותנים
 לו משאלות לבו מדה כנגד מדה, ערפי
 פנויים. וכתוב בזהר הקדוש שהוא גופא
 דלא אתענג מן הסטרא אחרא בימות
 החל רק בשבתות ובמועדים, לא יכול

זכור את יום השבת לקדשו, וזהו סגלה
 נפלאה להנצל ממחשבת חל, כמו
 שמבואר כל זה בספרי מוסר בארץ:
 (ז) השבת משפיע פרנסה להג' ימים
 שלפניו ולהג' ימים שלאחריו, כי השבת
 הוא כמו מלך בגדוד. יום א' וב' וג'
 בטר שבתא, יום ד' וה' ו' קמי שבתא,
 והשבת הוא באמצע. גם השבת הוא

הלכה פסוקה

יודע שישאר מזה לאחר שבת, אין לחוש,
 אבל קדם שבת אסור לאכל מזה. ופשוט
 דמתר על כל פנים למעם התבשיל בערב
 שבת אם צריך מלח ותבלין וכיוצא בזה:
 (יא) מצוה להטמין חמין בערב שבת כדי
 שיאכל חמין בשבת, כי זהו מכבוד וענג
 שבת, אבל מי שהחמין מוקין לו, מתר לו
 לאכל צונן. וכן הוא הדין מי שאי אפשר
 לו להטמין על פי אפני התר המבוארים
 בפוסקים, חס ושלום שיקל באסור שבת

מקום לצורך שבת ויום טוב מתר אף לבעל
 תורה, כדי שיאכל בשר לכבוד שבת ויום
 טוב (עין בלבושי עזר סימן לט ס"ק קמט).
 ואם נתותר מבשר זה לחל מתר גם בן.
 וכן כל דבר שמתירין לצורך שבת ויום טוב,
 אם נתותר לחל מתר גם בן, כיון דאשתרי
 אשתרי (פרי מגדים ביו"ד סימן לט בשפת
 דעת ס"ק לו, ועין שם בפרי מגדים סימן
 צד במשפצות ס"ק ט). ועין בשו"ת זרע
 יצחק (סימן כ) שבתב, דאף אם המורה

תרגום הוזהר

וַיִּהְיוּ עָלֶיהָ חֲמֵרָא דְתַלְתָּ מִלִּין, דִּינָא דְגִיְהָנָם וְכוּ'. וְנוֹתָנִים עָלֶיהָ חוֹמֶר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים, שֶׁהֵם דִּין גִּיְהָנָם, חֲבָלֵי מְשִׁיחַ, וּמִלְחָמַת גּוֹג וּמָגֹג. וְתָא חוּי, בְּכֻלְהוּ שְׁאָר זְמָנִין וְחֻגִין כְּעֵי בַר נֶשׁ לַחְדִּי, וְלַמְחֲדִי לְמַסְכְּנִי.

זוהר

דִּישְׂרָאֵל הוּא, וַיִּהְיוּ עָלֶיהָ חֲמֵרָא דְתַלְתָּ מִלִּין, דִּינָא דְגִיְהָנָם וְכוּמָר.

וְתָא חוּי, בְּכֻלְהוּ שְׁאָר זְמָנִין וְחֻגִין כְּעֵי בַר נֶשׁ לַחְדִּי, וְלַמְחֲדִי לְמַסְכְּנִי. וְאִי הוּא חֲדִי בְּלַחְדוּי

בֹּא וְרָאָה, בְּכָל שְׁאָר מוֹעֲדִים וְחֻגִים צָרִיךְ הָאָדָם לִשְׁמַחַת, וּלְשִׂמְחָה לְעֻנְיִים. וְאִי הוּא חֲדִי

מוסר

וּפְנֵה מִחֲשַׁבְתּוֹ מַעֲסָקֵי הָעוֹלָם, כִּי אֵין רְאוּי לְאָדָם לַעֲסֹק כָּל הַיּוֹם בְּמִלְאָכָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (אָבוֹת פָּרָק ד:): הוּי מִמַּעַט בַּעֲסָק וְעַסָּק בַּתוֹרָה. וְלֹא דוֹקָא בַּעֲסָק הַתּוֹרָה אֲלָא בְּכָל דְּבַר מְצוּהָ וּגְמִילוּת חֲסִידִים. גַּם בְּכָלל עֲנִין הַקְדָּשָׁה הוּא שְׂמִיחַ שְׁבֻתוֹ תִּהְיֶה פְנוּיָה מִכָּל דְּבַר מְכֻוֶּר, וַיִּחַשֵּׁב בְּגִדְלוֹת הָאֵל וּפְעֻלוֹתָיו. כָּלְלוּ שֶׁל דְּבַר לֹא יִכְנָס דְּבַר בְּטֵל בְּמִחְשַׁבְתּוֹ וְכֵן לֹא יִשְׁמַע שׁוֹם שְׁמַע מְגִנָּה

סְטָרָא אַחֲרָא לְמַשְׁלֵט עָלֶיהָ וּבִשְׁרוּ יִשְׁכֹּן לְבֶטֶח: (ח) הָיוֹת שְׁבָאֲרָנוּ בָּאוֹת הַקִּדְּם שֶׁהִשְׁבֵּת הוּא קִיּוֹם לְהַשְׁשָׁה יָמִים, לְכֵן רְאוּי לְהַשְׁפִּיעַ מְקַדָּשֵׁת יוֹם הַשְּׁבֻת לְכָל יוֹם וְיוֹם מִשְׁשֵׁת יָמֵי חַל, וְזֶה נִרְמָז בְּפָסוּק "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשְּׁבֻת לְקַדְּשׁוֹ", "אֶת" לְרַבּוֹת כָּל שֵׁשֶׁת יָמִים, וְהֵינּוּ שִׁישְׁפִּיעַ לְכָל יוֹם וְיוֹם מְקַדָּשֵׁת שְׁבֻת, כָּל אֶחָד כְּפִי יְכַלְתּוֹ. וְעֲנִין הַקְדָּשָׁה הוּא שִׁיתִּבְטֵל מַעַט מִמִּלְאָכָתוֹ וַיִּתְּבוּדֵד לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה,

הלכה פסוקה

לְטַלְטֵל הַמְנוּרָה אַף לְאַחַר שְׁנִכְבוּ הַנְּרוֹת, אִם לֹא עַל פִּי אֶפְנִים הַמְּבוֹאֲרִים לְקִמּוֹן בָּאוֹת יִט, יַעֲוִין שֵׁם פְּרֻמוֹתֶיהָ: (יג) אִשָּׁה שְׁנִיתָאֲחֶרָה בַּעֲסָקִיָּה וּבָאָה לְבִיתָהּ קְרוֹב לַחֲצִי שְׁעָה קֹדֶם שְׁבֻת, שְׂאֵם תִּרְחֹץ וְתִלְבַּשׁ בְּגָדֵי שְׁבֻת, תֻּכַּל לְבוֹא לְסֶפֶק חֲלוּל שְׁבֻת, מְצוּהָ יוֹתֵר שֶׁתְּדַלֵּק כְּמוֹת שֶׁהִיא וּבְמִלְבוּשֵׁי חַל, מִשְׁתַּבּוֹא חֵם וְשִׁלּוּם לִידֵי סֶפֶק חֲלוּל שְׁבֻת שֶׁהוּא בְּכִרַת רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וְאִם הִפְעֵל רֹאָה שֶׁאֲשֵׁתוֹ מִתְאַחֲרַת מְצוּהָ גְדוּלָּה שֶׁהוּא יְדַלֵּק הַנְּרוֹת וְלֹא יִשְׁגִּיחַ בְּקַטְמַת אֲשֵׁתוֹ, וּמְצוּהָ גְדוּלָּה יוֹתֵר לִשְׁב בַּחֲשָׁךְ מִלְּחַלֵּל

כְּדִי שִׁיאֲכַל חֲמוּין. אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ מֵאֲמִין בְּדְבָרֵי חו"ל וְאוֹסֵר אֲכִילַת חֲמוּין בְּשֻׁבֵּת, חוֹשֵׁשִׁין עָלָיו שֶׁמָּא אֶפְיקוּרוֹם הוּא, סִימָן רֵנו: (יב) חָיִיב כָּל אָדָם לְהַפְרִישׁ אֶת עֲצָמוֹ מִמִּלְאָכָה וּלְהַדְלִיק אֶת הַנְּרוֹת לְכָל תְּפִחוֹת חֲצִי שְׁעָה קֹדֶם צֵאת הַכּוֹכָבִים, כְּדִי שֶׁלֹּא יִבְשַׁל חֵם וְשִׁלּוּם בְּסֶפֶק אִסּוּר פְּרַת. חֲנִי אָדָם וְקַצּוֹר שֶׁלֶחֶן עָרוּךְ וּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. וְטוֹב לְהַנִּיחַ אֶת הַחֲלוּת מִקֶּדֶם, דָּאֵם לֹא כֵן אִסּוּר לְטַלְטֵל כָּל הַשְּׁבֻת הַשְּׁלֶחֶן שֶׁהַדְּלִיקוּ הַמְנוּרָה עָלֶיהָ, כְּדִלְקִמּוֹן בָּאוֹת יִט, וְאַפְלוּ לְאַחַר שְׁנִטְלוּ הַמְנוּרָה מִהַשְּׁלֶחֶן. וְכֵן אִסּוּר

זוהר

תרגום הזוהר

בְּלִחְדוּי וְלֹא יְהִיב לְמַסְכְּנֵי, עוֹנְשִׁיהָ סִגְיָא, וְאִם הוּא שְׂמַח לְבָדוּ וְאִינוּ נֹתֵן לְעֻנְיִים, עֲנִשׁוּ מְרֻבָּה, דְּהָא בְּלִחְדוּי חֲדִי וְלֹא יְהִיב חֲדוּ לְאַחֲרָא, שְׁהָרִי בְּלִבְדוּ שְׂמַח וְאִינוּ נֹתֵן שְׂמַחָה לְאַחֵר, עֲלִיהָ כְּתִיב עָלָיו נֶאֱמַר (מְלָאכִי ב) וְזִרְתִּי פֶּרֶשׁ עַל פְּנִיכֶם

פֶּרֶשׁ חֲנִיכֶם. וְאִי אִיהוּ בְּשִׁבְתָּא חֲדִי, אִף עַל גַּב דְּלֹא יְהִיב לְאַחֲרָא, וְאִם הוּא בְּשִׁבְתָּא שְׂמַח, אִף עַל פִּי שְׁאִינוּ נֹתֵן לְאַחֵר, לֹא יְהִיב עֲלִיהָ עוֹנֶשׂא בְּשָׂאָר זְמַנִּין וְחֻגִין, לֹא נֹתְנִים

מוסר

וְיִתְנַהֵג בֵּהּ, וְעֵינֵי בְּרָאשִׁית חֲכָמָה שְׁעָרָה הַקִּדְשָׁה פֶּרֶק ד', יְעוּיֵן שָׁם: (ט) בְּשִׁבְתָּא, יִשְׂרָאֵל דּוּמִין לְמַלְאכֵי הַשָּׁרָת, מַה מְלָאכִי הַשָּׁרָת קְדוּשִׁים וְאֵין עֲסָקִיהֶם כִּי אִם בְּהִלָּל וְשִׁבְחָ לְיוֹצֵרָם, כְּמוֹ כֵּן יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַשִּׁבְתָּא קְדֻשָּׁה, תּוֹלַעַת יַעֲקֹב: (י) הַמְקֻדָּשׁ עֲצָמוּ בְּשִׁבְתָּא מְרֻגֵישׁ הַקִּדְשָׁה בְּכָל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְצָרִיף לְקֻדְשׁ הַשִּׁבְתָּא בְּמַחֲשָׁבָה וְדַבּוּר. בְּמַחֲשָׁבָה, הוּא שְׁלֹא

וְלֹא יֵאָזִין אֲלֵיהֶם כָּלֵל, וְלֹא תַּהֲיֵה קִשְׁבָּת אֲלֵא דְבָרִים טוֹבִים, וְיוֹצִיא מִפִּי טוֹבָה וּבִרְכָּה תָּמִיד, שְׁגָם בַּעַת שִׁיעֲשֶׂה מְלָאכְתּוֹ יַעֲשֶׂה רַק בְּאַבְרָיו הַנִּגְלִים וּמַחֲשַׁבְתּוֹ וְנִפְשׁוּ יִהְיֶה דְבוּק בֵּהּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין מִהֲרָאוי לְאָדָם שְׁכָל מַחֲשַׁבְתּוֹ וְנִפְשׁוּ יִהְיֶה מְשַׁעֲבֵד לְמַלְאכָה. וְעֵינֵי מִזָּה בְּאַרְבֵּי בִּסְפָר תּוֹמַר דְּבוּרָה פֶּרֶק י' עֲצָה כּוֹלֵלֶת הָאֵיף שִׁיתְקַשֵּׁר הָאָדָם תָּמִיד בְּקֻדְשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה

הלכה פסוקה

או לְצִרְדָּה מִצּוּהָ יֵשׁ לְהִקָּל אִף עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל אִם נֹתֵן מִבְּעוֹד יוֹם, הַפּוֹסְקִים, וְעֵינֵי בְּרִשׁוֹ וּבְחֵי אָדָם שְׁיִזְהַר לִתֵּן הַיּוֹם בְּקִנְיָה קִדְּם שְׁמִדְלִיק הַגֵּר, יְעוּיֵן שָׁם: (טו) עָרֵב שִׁבְתָּא סֶפֶק חֲשִׁבָה (הוּא בֵּין הַשְׂמֻשׁוֹת, וְשַׁעוּרֵי הוּא לְעֶרְךָ י"ג מִינֻמִּין וְחֲצִי קִדְּם צִאת ג' בּוֹכְבִים בִּינּוּנִים), אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה לַעֲשׂוֹת כּוּ מְלָאכָה, בֵּינּוּן שֶׁהוּא סֶפֶק לַיְלָה, וְאַפְלוּ דְּכָר שְׁאִינוּ אִסּוּר רַק מְדַרְבְּנָן, מִכָּל מְקוֹם אִסּוּר, וְאַפְלוּ אִם נִסְתַּפֵּק לוֹ אִם הוּא בֵּין

שִׁבְתָּא חֵם וְשָׁלוֹם. וְאִם רוֹאֶה שֶׁהוּא קְרוֹב לְבֵין הַשְׂמֻשׁוֹת וּמִכָּל שְׁכֵן סֶפֶק בֵּין הַשְׂמֻשׁוֹת, מִצּוּהָ גְדוּלָה שְׁלֹא יִדְלִיק, אֲלֵא יִצְוֶה לְעֹבוֹת לְהִדְלִיק, וְאִשְׁרֵי הַשֵּׁם דְּרָכֵיו הִפָּל לְשֵׁם שְׁמִים: (יד) אִסּוּר לִתֵּן מִים אֲפִלוּ מִבְּעוֹד יוֹם לְתוֹךְ נֶקֶב הַמְּנוּרָה שְׁמִכְנִיסִין שָׁם אֶת הַגֵּר (שֶׁל חֶלֶב אוֹ שֶׁל שְׁעוּהָ וְסִטְרֵי"), כְּדִי שֶׁשְׂשִׁינִיעַ הָאֵשׁ לְשֵׁם יִתְכַּבֵּה. מִגֵּן אֲבִרְהָם וְשָׂאָר פּוֹסְקִים. וְעַל יְדֵי עֹבוֹת מִתֵּר, הַמְּגִי"ה בְּכֹאֵר הַיֵּטֵב בְּשֵׁם כְּמָה גְדוּלִים. וְלְצִרְדָּה גְדוּל

זוהר

וּחֲגִין, דְּכָתִיב פֶּרֶשׁ חֲגִיכֶם, פֶּרֶשׁ חֲגִיכֶם קֹאמֶר,
וְלֹא פֶרֶשׁ שְׁבִתְכֶם. וּכְתִיב (ישעי' א') חֲדָשֵׁיכֶם
וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נִפְשִׁי, וְאֵלּוּ שְׁבִת לֹא קֹאמֶר.
וּבְגִינִי כִּד כְּתִיב בִּינִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

כְּתִיב וּמִשּׁוּם כִּד נֹאמֶר בִּינִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

תרגום הזוהר

עָלִיו עָנַשׁ כְּשָׂאָר מוֹעֲדִים וְחֲגִים,
דְּכָתִיב פֶּרֶשׁ חֲגִיכֶם, פֶּרֶשׁ חֲגִיכֶם
קֹאמֶר, וְלֹא פֶרֶשׁ שְׁבִתְכֶם. וּכְתִיב
(ישעי' א') חֲדָשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה
נִפְשִׁי, וְאֵלּוּ שְׁבִת לֹא קֹאמֶר. וְאֵלּוּ
שְׁבִת אֵינוּ מוֹפִיר בְּפִסּוּק. וּבְגִינִי כִּד

מוסר

בְּאִימָה וּפְחַד פְּיוּשֵׁב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְלֹא
יִכְטֹל בְּשׁוּם פֶּעַם שׁוּם סְעוּדָה מִהֶג'
סְעוּדוֹת, וְכָל יוֹם הַשְּׁבִת יִהְיֶה בְּשִׁמְחָה
וְאוֹר פָּנָיו לֹא יִשְׁנָה, וְכָל הַמִּסְתַּכֵּל בָּהֶם
לֹא יִמָּצֵא אֲלֵא שְׁמִיחָה וְסִכּוּר פָּנִים יָפוּת.
וַיִּזְהַר מְאֹד שְׁשׁוּם סָבָה לֹא תִטְרְדְּהוּ מִזֶּה
כָּלֵל, וְכָתוּב בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא
יוֹסִיף עֶצֶב עִמָּה. וְכָתוּב בְּזֶהֱרֵךְ הַקָּדוֹשׁ
(פֶּרֶשׁת תְּצִנָּה) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: בְּאַתְעֲרוּתָא
דְּלִתְתָא הֵכִי מִתְעַרְיָן עָלָיו מִלְעִילָא אִי

לְהִרְהֵר דְּבָרֵי חַל, אֶף שֶׁהִרְהוּר מִתָּר, מִכָּל
מְקוֹם מִדַּת חֲסִידוֹת הִיא, כְּנֻזְכָּר בְּשִׁל"ה.
בְּדַבּוּר, שֶׁלֹּא לְדַבֵּר דְּבָרֵי חַל וּדְבָרִים שֶׁל
מֶה בְּכָד, וּלְמַעַט בְּדַבּוּר יוֹתֵר הִרְבָּה
מִבְּחַל. בְּמַעֲשֶׂה, אֵין צָרִיךְ לֹמַר שֶׁלֹּא
לְחַלֵּל בְּאַיְזָהוּ אֵב וְתוֹלְדָה חֵס וְשָׁלוֹם,
אֲלֵא לְקַדְּשׁוֹ בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה וּבְמַלְבוּשִׁים
נָאִים, וּבְמַאֲכָלִים טוֹבִים, וְרַבּוּי גִּירוֹת
לְכָבוֹד שְׁבִת, גַּם בַּעַת שִׁישֵׁב עַל שִׁלְחָנוֹ
לֵאכֹל יִהְיֶה לְבוּשׁ בְּמַלְבוּשׁ כְּבוֹד וַיִּשֵׁב

הלכה פסוקה

גַּם בְּבִין הַשְּׁמִשׁוֹת, דַּעַת הָאֲחֵרוֹנִים דִּיפְרִישׁ
בְּשִׁבְת וַיִּתֵּן לְכַהֵן קָטָן לֵאכֹל. עֵין בְּשַׁעֲרֵי
תְּשׁוּבָה סִימָן תִּמְד, וּבִגְתִּיב הַחַיִּים סִימָן
תְּקוּ, וּבִישׁוּע' ק שָׁם ס"ק ח, וּבִתְהַנְּהוֹת מַעֲשֶׂה
וְקָח שָׁם ס"ק ח, וּבִיד אֲפָרִים שָׁם ס"ק
ח, וּבְחַיִּי אָדָם כָּלֵל קַבֵּט מו"ז: (יז) הַמְּנִיחַ
בְּעֶרֶב שְׁבִת דְּבַר מוֹקָצָה בְּכֻנְיָה עַל כָּלִי
שֶׁלֹּא שְׁמַלְאכְתּוֹ לְהִתָּר, נַעֲשֶׂה הַכָּלִי בְּסִים
לְדַבֵּר הָאָסוּר, וְדִין הַכָּלִי כְּמוֹקָצָה גּוֹפֵי,
וְאִפְלוּ נִמְלָה מִשָּׁם הַמוֹקָצָה בְּיוֹם הַשְּׁבִת,
מִכָּל מְקוֹם בֵּינָן שֶׁהִיתָה מְנַחַת שָׁם בֵּין
הַשְּׁמִשׁוֹת, אָסוּר לְמַלְטָלוּ גַּם אַחֵר כִּד כָּל

הַשְּׁמִשׁוֹת, מִכָּל מְקוֹם אָסוּר גַּם בֵּין
הַפּוֹסְקִים: (טז) וְכֵן אָסוּר לְהַפְרִישׁ חֲלָה
בְּבִין הַשְּׁמִשׁוֹת (בְּחוּץ לְאֶרֶץ), שֶׁהִרִי יִכּוֹל
לֵאכֹל בְּלֹא הַפְרָשָׁה וּלְשִׁיר מַעַט וּלְהַפְרִישׁ
אַחֵר הַשְּׁבִת. שָׁם. וּבִסְפָּר בְּרַכִּי יוֹסֵף בְּשָׁם
ב"ד וּבְאֵשֶׁל אֲבָרָהָם סִימָן שִׁמְב, וּבִגְתִּיב
חַיִּים סִימָן רִסֵּא, מְקִילִין לְהַפְרִישׁ בְּבִין
הַשְּׁמִשׁוֹת בְּשִׁכְח לְהַפְרִישׁ מִבְּעוֹד יוֹם וְאֵין
לֹא לָחֵם לָבֵן אַחֵר, אֶד אֵם חָל עֶרֶב פִּסָּח
בְּשִׁבְת וְשִׁכְח לְהַפְרִישׁ חֲלָה מִבְּעוֹד יוֹם,
מִתָּר לְהַפְרִישׁ בְּבִין הַשְּׁמִשׁוֹת, דְּהֵא אֵין לֹא
תְּקַנָּה לְשִׁיר, תּוֹם"ש. וְאֵם שִׁכְח אֹז לְהַפְרִישׁ

ומשום דכל מהימנותא אשתכח
בשבתא, ומשום שכל הארות (העולם)
האצילות הנקרא עולם) האמונה נמצאת
בשבת, והבין ליה לבר נש נשמתא
אחרא, נותנים לו להאדם נשמה
אחרת (יתרה), נשמתא עלאה, נשמה

ומשום דכל מהימנותא אשתכח בשבתא, והבין
ליה לבר נש נשמתא אחרא, נשמתא עלאה,
נשמתא דכל שלימו בה, בדוגמא דעלמא
דאתי.

עליונה, נשמתא דכל שלימו בה, בדוגמא דעלמא דאתי. נשמה שכל השלמות בה כעין
עולם הבא.

מוסר

הוא שער שבו יפנס האדם לחיי העולם
הבא הנקרא שבת הגדול, ואם לא קיים
אדם השבת בעולם הזה אין לו שער
שבו יפנס לעולם הבא, כי השבת ועולם
הבא שניהם נקראו שבת, וזה סוד ואת
שבתותי תשמורו וכו', כלומר אם תשמרו
השבת שנתתי לכם, תזכו לשבת שהיא
גנוזה למעלה עין לא ראתה כו' (הוא
העולם הבא). וכן אמרו רבותינו ז"ל
מזמור שיר ליום השבת, ליום שכלו
שבת, ולמה נקרא (עולם הבא) שמה

איהו בעצובא מתעוררין עליו דינין
מלעילא, ואי איהו בנהירו דאנפין
מתעוררין עליו חסדים מלעילא, עד כאן,
ועין עוד מזה בספרי מוסר בארץ:
(יא) וזה לשון מוהרר"י גיקטילא ז"ל
(בעל שערי אורה ושאר ספרים הקדושים)
הנדפס בסוף ספר נעם אלימלך בדפוס
לבוב: דע והאמן כי השבת הוא סוד
כל האמונה וכל התורה, והוא סוד חדוש
העולם וקיום הטבע, והוא סוד קשר
הנסים ונפלאות: (יב) ודע כי השבת

הלכה פסוקה

שהדליקו עליו בין השמשות נעשה במוקצה
גופו, ולכן אפלו אם הניח עליו בערב שבת
דבר המתיר כדי שיהיה בסיס לאסור ולהתיר
לא מהני, שהרי ידוע שהער חשוב לו בלילה
יותר מדבר שמנח על המנורה, ט"ז סימן
שיא: (יט) טוב להניח את החלות על
השלחן קדם בין השמשות כדי שיהיה
השלחן בסיס להנרות ולהחלות, ויהיו מתירין
בטלטול, כי החלות חשובין לו יותר
מהמנורה, ואף שהמנורה שנה הרבה, כגון

היום אפלו לצרף גופו ולצרף מקומו, ואפלו
לטלטל הכלי כדי לגער ממנו המוקצה,
דהוי רק טלטול בלאחר יד, אפלו הכי
אסור, שהרי הכלי גופו נעשה כאלו היא
עצמה המוקצה, שט, שי, שיא: (יח) אם
היה מנח שם קדם בין השמשות גם דבר
התיר, והתיר חשוב לו יותר מהאסור,
אזי נעשה הכלי בסיס לאסור ולהתיר, ומתיר
לטלטל הכלי, שם. ומנורה שהדליקו עליה
נרות לשבת, אף על פי שהוא כלי, כיון

זוהר

תרגום הזוהר

ובגניי כף אקרי שבת. ומפני כף נקרא שבת. שואל - מהו שבת, ומשיב - שְׁמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא, שבת הוא שם הקדוש ברוך הוא, שְׁמָא דְאִיהוּ שְׁלִים מְכַל סְטְרוֹי. שם שהוא שלם מכל צדדיו.

מוסר

שבת, כי כמו שאדם טורח בימי החל ועומד בטל ממלאכתו בשבת, אוכל, ושותה, ומתפלל, ואינו עוסק במלאכה אחרת, כן העולם הזה, אדם עושה תורה ומצוות ועמל בהם, אין לו שום טורח כשיצא מעולם הזה, אלא עומד ואוכל בעולם הבא שכן המצוות שהרויח בעולם הזה: (יג) כיצד יקים האדם השבת כהלכתו, יזהר באלו י"א דרכים: (א) לקבל שבת מבעוד יום, לפי שהשבת קדש, וסביבותיו יושבים חזילות של חל, ולפיכך צריך האדם שלא יקצר גבול

הלכה פסוקה

שהוא של כסף וכדומה, מכל מקום אין נפקא מינה, כי אין האסור מחמת המנוחה רק דהמנוחה הנה בסיס לשלחבת דהוא עקר האסור (עין במגן אברהם סימן רעט ס"ק ה). אבל אם לא הניח קדם בין השמשות החלות על השלחן או שאר דבר התר החשוב לו, כמו יין וכדומה, הרי געשה השלחן בסיס להגרות ואסור למלטל השלחן כל יום השבת אפלו לאחר שהוסרה המנוחה מהשלחן, כמו שנתבאר באות הקדם. אבל המפה מתר במלטול, אף על פי שהמנוחה עומדת עליה, כי המפה לא

געשה בסיס להמנוחה (עין בפסוק חיי אדם כלל סו ס"ב). אבל אם מעמיד הגרות על מפה קטנה מיוחדת להמנוחה, או על סם של כסף או שאר מתכות, אסורין במלטול משום בסיס, ואף בשהעכו"ם נטל המנוחה מהמפה או מהסם בשבת, כמו שנתבאר, פרי מגדים. ומכל מקום במקום הפסד וצורך גדול יש להקל למלטל השלחן אף שלא הנח קדם בין השמשות דבר התר החשוב לו, משום דרעת קצת גדולי פוסקים דלא געשה בסיס אלא אם דעתו היתה שנתשאר שם המוקצה כל יום השבת, והרי המנוחה

זוהר

תרגום הזוהר

אמר רבי יוסי ודאי כך הוא. ווי ליה לבר נש דלא אשלים חדוותא דמלכא קדישא. אוי לו להאדם שלא השלים שמחת המלך הקדוש, ומאן חדוותא דיליה. אלין תלת סעודתי מהימנותא. סעודתי דאברהם יצחק ויעקב בלילן בהו, וכלהו חידו על חידו, מהימנותא שלימותא. מכל סמרוי:

סעודות שאברהם יצחק ויעקב (שהם מדות חסד, גבורה, תפארת) כלולים בהם (עין להלן יתרו יום שלישי), וכלהו חידו על חידו, מהימנותא שלימותא מכל סמרוי, וכל הסעודות הם שמחה על שמחה, סוד האמונה השלמה מכל צדדיו:

מוסר

לו לעשות רק מעשה קדש, ואם עושה מעשה חל ומחלל את השבת, הרי הוא כאשה זונה שמשקרת תחת בעלה, וחיב מיתה, שהוא כמשקר באמונת התורה, לפי שמקדשת היא, כמו האשה המקדשת לבעלה שאם זנתה תחת בעלה מתגרשת או שותה מים המאריים, ולכן נתנה שבת במרה. וכל המחלל שבת בסתר עתיד לשותות מים המאריים. ואם בגלוי חיב מיתה, וכמה הלכות נאמרו ברמז

המלכים הקדוש ברוך הוא. ולפיכך ראוי לתקן בעצמו מפני כבוד המלך. והאדם העושה כן מאמין באמונת השבת אמונה שלמה, ובאמונת הסודות פנימיות, והוא מכבד את ה' יתברך, ועליו נאמר כי מכבדי אכבד. (ג) בקדוש היום. וסוד הקדוש בשבת, כלומר משויצא מגבול החל הגמור מתנות החיצונים, ונכנס בהיכל הקדש ועומד לפני ה' יתברך ויהרי נפשו מקדשת לשם, ולפיכך אין

הלכה פסוקה

להסיר בשבת שחרית את המנורה על ידי עכו"ם, ולכן בשעת הדחק סמכין על זה להקל, אבל שלא בשעת הדחק, חס ושלום להקל. הפוסקים ואחרונים: (ב) אסור למשוך הנר על ידי המפה כדי להאיר יותר במקום שיושב שם, ואף אם המפה אינה בסיס להנר, מפל מקום אין חלוק כי אסור למלטל הכלי בשביל המוקצה לחוד, כמו שנתבאר

בפוסקים. שם: (בא) כל דבר שיש לחוש שיוזק בו רבים או תינוקות, אפלו מנח בראשות הרבים, מתר למלטלו פחות פחות מדר' אמות. וכן אם נשבר כלי זכוכית בבית וכיוצא בזה במקום שיש לחוש שיוזק בהם בגי אדם, מתר למלטלו להוציאו, שם: (כב) אסור לבטל כלי מהיכנו, דהיינו שיקח כלי שמותר למלטלו ולתנו תחת המוקצה

תרגום הוזהר

זוהר

תאנא, בחדין יומא מתעטרן אבהו, תאנא, בחדין יומא מתעטרן אבהו, וכל בגין למדנו, בזה היום מתעטרים האבות ינקין, מה דלאו הכי בכל שאר חגין וזמנין. (חג"ת), וכל בגין ינקין, וכל הבנים יונקים (נה"י), מה דלאו הכי בכל שאר חגים וזמנים.

מוסר

שזה המפתח שלהם. (ד) בענג במאכל ובמשתה. כי להיות האדם מענג שבת בג' סעודות, הוא מיחד בזה סודות גדולות כו', יעוין שם. (ה) כליל שבת עונת תלמידי חכמים. ולפי שהנפש יתרה נתוספת באדם כליל שבת, אזי הוא קדשת החבור, ובנים הגונים לסריסים אשר ישמרו וגו'. (ו) בבטול כל מיני מלאכה וכו'. והמבטל ממלאכה מודה ומאמין באמתת יכלתו, וההפך זולת זה. וזה סוד גדול מסוד האמונה כו', יעוין שם. (ז) בבטול דבור של חל. כי בדבור נכרא העולם, כמו שכתוב (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו וכו', יעוין שם. (ח) בתפלה ותורה. לפי היות יום השבת קדש, ואין להשתמש בו כדרך חל, לפיכך צריך להיות מבלה כל השבת בתורה ותפלה, ולהיות בבתי כנסיות ובתי מדרשות בדברי תורה פלו, באפן זמן שבני אדם בטלים, לא יוציאו הזמן בדבורי חל, כי המדבר דברי חל, פאלו מעורר פח החיצונים ומכניס אותם בהיכל המלך, וטוב ממנו הנפל. (ט) במנוחה. צריך האדם לנוח בשבת בדבור ובמעשה ונהרהור, הגם שהרהור מתר, לא התר אלא לפי שאינו ברשותו של האדם, אבל אסור לאדם לעורר מחשבותיו בנהרהור חיצונים, ואין זה מנוחה. ולפיכך אמרו שאין קורין בשטרי הדיוטות, כדי שלא יצטערו וכו', יעוין שם. (י) במלבוש. בלבושים הראויים למלכות, כי בגדי קדש הם, כי העומד בהיכל המלך ראוי ללבש

הלכה פסוקה

שיפל בתוכו, והטעם הוא פיון דאז יהיה אסור למלטל בלי התהר, דומה פאלו חפרו בטיט, ולכן אסור לתן בשבת פלי תחת התרנגלת שתפל הביצה לתוכה, ואפלו גותן פלי תחת המוקצה על מנת שישמט תיכף הפלי מתחתיו, אסור, דאפלו לפי שעה אסור לבטל בלי מהיכנו. ומכל מקום במקום הפסד מרבה מתר אפלו לבטל לכל השבת, סימן רסו: (כג) חכמים גזרו מלעשות

תרגום חזקה

מתעריץ בעלמא. בזה היום כל דינים נכנעים ואינם מתעוררים בעולם.

בַּגָּדִים הָרְאוּיִם לְמַלְכוּת, וְזֶהוּ שְׂאֲמָרוֹ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, בַּגָּדִים שֶׁבִּשְׁלָל בָּהֶם קִדְרָה
לָרַבּוֹ לֹא יִמְזוֹג בָּהֶם כּוֹס לָרַבּוֹ, וְכו',
וְעֵינֵינוּ שֶׁם. (יא) הַבְּדֵלָה. מִגְדֵּלֶת שַׁבָּת
וְתַפְאֲרָתָהּ, הַהִבְדֵּלָה, שֶׁהָרִי נִתְקַדְּשָׁה
הַנֶּפֶשׁ בַּכְּנִיסָתָהּ, וְהִיא מִיַּחֲדָת לַשַּׁבָּת
לְעִבּוּדַת הַקֹּדֶשׁ, כִּךְ בִּיצִיאת הַשַּׁבָּת נוֹתֵנִים
לָהּ גִּט זְמַן וְעוֹשִׁין לָהּ עַל תְּנָאֵי עַד
לַשַּׁבָּת הַבָּאָה, וְכֵן הוּא אוֹמֵר הַמַּבְדִּיל
בֵּין קֹדֶשׁ לַחֲלָל, וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לַיָּמִי
הַמַּעֲשֶׂה, וְזֶה סוּד וַיִּנְפֹּשׁ, אֲכָל בִּשְׂאֹר
דְּבָרִים הָרִי הַיִּשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁים לָהּ יִתְבָּרֵךְ
קִנְיָן עוֹלָם, וְשַׁבָּת סוּד כָּל הַתּוֹרָה וְכו',
כִּי סוּד זֶה, הַשֹּׁעַר לַחַיִּי עוֹלָם הַבָּא,
וְעָלָיו נֶאֱמַר זֶה הַשֹּׁעַר לָהּ צִדִּיקִים יְבוֹאוּ
בוֹ, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ: (יד)

סַפְּנָה, וְכָל דְּבַר שֶׁמִּסְתַּפֵּק בְּחוּלָה שָׁמָּה יֵשׁ
בוֹ סַפְּנָה, מַחְלִילִין עָלָיו הַשֹּׁבֵת, דִּהְיוּ סַפְּנֵת
נִפְשׁוֹת, בְּמִבּוֹאָר כֹּל זֶה בְּאֶרֶךְ בְּהַפּוֹסְקִים:
(כֹּד) רְטִיָּה שֶׁנִּפְלָה מִהַמָּכָה עַל גְּבִי קֶרֶקַע
אוֹ שֶׁהִסִּירָה בְּמִזִּיד, אֲסוּר לְהַחֲזִירָה עַל גְּבִי
הַמָּכָה. אֲבָל אִם נִפְלָה עַל גְּבִי כְּלִי אוֹ
שֶׁהוּחֻלְקָה מִמְּקוֹמָהּ, יִחֲזִירָנָהּ, דִּכְיֹן דְּמִלְתָּא
דְּלֹא שְׂכִיחָא הִיא לֹא גִזְרוּ בֵּיהּ, וּמִגְלָה
מִקְצַת רְטִיָּה וּמִקְצַת פִּי הַמָּכָה וְחֹזֵר וּמִגְלָה

זוהר

תרגום הזוהר

בְּהַרְיֵין יוֹמָא אוֹרִייתָא מִתַּעֲטָרָא בְּעַמְרִין שְׁלִמִין.
 בְּהַרְיֵין יוֹמָא חֲדוּתָא וְתַפְנוּקָא אֲשֶׁתַּמַּע בְּמֵאתָן
 וְחִמְשִׁין עֲלָמִין:
 אֲשֶׁתַּמַּע בְּמֵאתָן וְחִמְשִׁין עֲלָמִין,
 בְּהַרְיֵין יוֹמָא חֲדוּתָא וְתַפְנוּקָא

בְּזֶה הַיּוֹם שְׁמַחָה וְתַעֲנוּגִים נִשְׁמַע בְּמֵאתִים וְחִמְשִׁים עוֹלָמוֹת:

מוסר

אֶחָד כָּפִי עָרְפוֹ, עַל כָּל פָּנִים בְּשַׁבַּת יֵשְׁמַח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ. עֵינַי בְּמִדְרָשׁ
 עָלָיו, כְּמוֹ שְׁמִבּוּאָר כָּל זֶה בְּסִפְרֵי מוֹסֵר בְּאֶרֶץ: (טו) מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלָיו
 הַשְּׁלוֹם בִּקְשׁ מִפְּרַעַה לְתֵת לְיִשְׂרָאֵל יוֹם מְנוּחָה, וְאָמַר לִיהָ שִׁיבְרָר לָהֶם יוֹם
 אֶחָד, וּבִרְר מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם
 אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, וְזֶה שְׁאֵמַר הַפְּתוּב
 יֵשְׁמַח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ. עֵינַי בְּמִדְרָשׁ
 רַבָּה שְׁמוֹת פֶּרֶשָׁה א: (טז) מַגְלוֹת הָיוּ
 לְאַבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם מֵיַעֲקֹב אֲבִינוֹ עָלָיו
 הַשְּׁלוֹם, שֶׁהָיוּ קוֹרִין בָּהֶם יִשְׂרָאֵל
 וּמִשְׁתַּעֲשְׁעִין בָּהֶם בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, שֵׁם
 פֶּרֶשָׁה ה:

הלכה פסוקה

בְּכָלִי וּבִיּוֹצֵא בּוֹ, אֶפְלוּ לְהַכּוֹת בְּאַצְבָּעוֹ זֶה
 עַל זֶה, אוֹ עַל הַלּוּחַ לְהִשְׁמִיעַ קוֹל, אוֹ לְקַשְׁקֵשׁ
 בְּאֶגְזוֹ וּבְזוּג לְתִינּוֹק שְׁלֹא יִכְבֶּה, וְלֹא מִטְפָּחִין
 יָד עַל יָד וְלֹא מִרְקָדִין, בְּלֵם גְּזֵרָה שְׁמָא יִתְקַן
 כָּלִי שִׁיר, וּכְלֵאֲחֵר יָד מִתֵּר לְטַפָּח, וּמִכָּל מְקוֹם
 אֵין מוֹחִין בְּיַד הָעוֹשִׂין בֵּן לְתִינּוֹק שְׁלֹא יִכְבֶּה
 (בְּמִבּוּאָר הַטַּעַם בְּהַפּוֹסְקִים), אֲבָל מִתֵּר לְרַקֵּד
 וּלְטַפֵּחַ לְכַבּוֹד הַתּוֹרָה. ה' יִתְבָּרֵךְ יוֹכְנָנוּ לְהַיּוֹת
 מִמְּכַבְּדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלוֹמְדֵיהָ, אָמֵן בֵּן
 יְהִי רַצוֹן, בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִלְאוּ"א: